

REVISTA ECONOMICĂ.

ORGAN FINANCIAR-ECONOMIC.

Organul oficial al „SOLIDARITĂȚII“, asociațiune de institute financiare ea însoțire.

Apare odată pe săptămână.

Membri ai asociațiunii „SOLIDARITATEA“ sunt:

Agricola (Ecica), Agricola (Hunedoara), Agricola (Lugoș), Agricola (Sebeșul-săsesc), Albina, Ancora, Ardeleana, Arieșana, Armonia, Auraria, Aurora (Baia-mare), Avrigeana, Bănățana, Banca Poporală (Caransebeș), Banca Poporală (Dej), Banca Poporală, Arpașul-inf.) Berzovia, Bihoreana, Bistrițana, Boșana, Brădetul, Buciumana, Cassa de păstrare (Mercurea), Cassa de păstrare, (reuniune) (Săliște), Câmpiana, Cârțișoreana, Chiorana, Chiseteiana, Codreana, Codrul (Buteni), Codru (Lupșa), Comuna, Concordia (T.-Uzdin), Concordia (Gherla), Cordiana, Coroana (Bistrița), Coryneana, Creditul, Crișana, Cugiereana, Decebal, Deunata, Doina, Drăganul, Dunăreana, Economia (Cohalm), Economul, Făgețana, Frăția, Frățietatea, Furnica, Geogeană, Gloria, Grănițerul, Hașegana, Însoțire de credit (Vestem), Institut de credit (Mehadia), Institut de credit (Gavoșdia), Isvorul, (Sângiorgiu), Isvorul (Sebeșul-inf.), Isvorul (Ighiu), Iulia, Lăpușana, Ligediana, Lipovana, Luceațărul, Lumina, Mărgineana, Mercur, Mielul, Minerva, Munteana (Corniareva), Murășiana, Murășanul, Maramurășana, Nădlăcana, Negoiul, Noiana, Olteana, Oraviciana, Orientul, Patria, Piatra, Plugarul (Săcădate), Poporul (Lugoș), Poporul (Săliște), Porumbăceana, Progresul, Reun. de impr. și păstrare (Ilva-mare), Riuereana (Cap.-Mănăstur), Săcana, Sătmăreana, Sebeșana (Caransebeș), Sebeșana (Sebeșul-săsesc), Secășana, Selăgeana, Sentinela, Silvania, Someșana, Speranța (Hosman), Steaua, Șercăiana, Șoimul (Uioara), Șoimul (Vașcău), Trărnăveana, Țimșana, Țibșana, Unirea, Vatra, Victoria, Viitorul, Voileana, Vlădeasa, Vulturul (Sânmartin), Vulturul (Tășnad), Zărăndeană, Zlăgăneana, Zorile.

Abonamentul:

pe 1 an K 20.—, pe 1/2 an K 10.—

Redactor responsabil:

VASILE VLĂICU.

Taxa pentru inserțiuni:

de spațiul unui cm² câte 15 fileri.

O lămurire în chestiunea reviziilor.

Prilej de a scrie rândurile de față ne dă articolul publicat la alt loc al revistei noastre, sub titlul: Un ecou la reorganizarea «Solidarității».

În acest articol un membru din comitetul de supraveghiere al unei bănci române arată, că rapoartele revizorilor-experti nu totdeauna ajung să fie cunoscute și de organele administrative și de control ale institutelor revidate, ci numai de directorii executivi. De sigur e vorba de vre-un caz special, căci în general — după informațiunile ce avem — nu putem admite, că rapoartele revizorilor-experti nu s'ar prezenta și direcțiunilor și comitetelor de supraveghiere interesate. Tot ce am putut observa însă este, că aceste organe de cele mai multe ori trec prea ușor și prea superficial peste rapoartele revizorilor-experti și numai atunci se opresc asupra lor, când află prilej, ca din ele să facă, cu și fără motiv serios, obiecțiuni și acuze directorilor executivi și funcționarilor. În chipul acesta ele nu servesc interesele institutelor, precum nu le servesc nici atunci, când directorii executivi nu prezintă rapoartele revizorilor-experti.

§-ul 11 din «Regulamentul pentru revizorii-experti» îndatorează pe aceștia, ca despre revizii să înainteze *raport în scris* către direcțiunile institutelor revidate, raport, în care să arete tot ce au observat în cursul cercetărilor lor și să facă propunerile, ce le află de lipsă pentru promovarea intereselor institutelor revidate. Ori,

dispozițiunile acestea nu s'au luat în regulament numai pentru precizarea uneia din îndatoririle de căpetenie ale revizorilor-experti, ci și pentru motive de ordin cu mult mai înalt. S'a avut în vedere, că activitatea revizorilor-experti numai atunci va putea produce rezultate depline, dacă va fi secundată de organele chemate a delătură defectele observate și a executa propunerile făcute întru promovarea intereselor institutelor revidate. Așa fiind, direcțiunile și comitetele de supraveghiere nu numai că au dreptul a cunoaște rapoartele revizorilor-experti, ci au chiar datoria să le pertacteze cu seriozitate și să ia dispozițiunile necesare.

Revizorul expert în activitatea sa se poate extinde, după regulamente, numai asupra contabilității, administrației, bilanțului și asupra evidenței ramurilor de afaceri. E un teren vast acesta, în cadrele căruia revizorul poate observa și îndreptă foarte mult. Dar raportul unui revizor e ocazie a se discuta și îndreptă și o mulțime de alte lucruri, cari propriu zis nu cad în puterea și competența acestuia. Așa de pildă un revizor nu se poate pronunța asupra bonității afacerilor. Însă, dacă în raportul său se relevează, că cutare împrumut e prea mare pentru raporturile institutului, ori că cutare afacere este improprie afacerilor de credit, ori, în fine, că sunt prea multe afaceri în suferință, o direcțiune și un comitet de supraveghiere conștii de datorințele lor ușor pot prinde, discuta și îndreptă chestiuni de cel mai mare folos pentru institut, dar necuprinse în raportul revizorului.

Dacă direcțiunile și comitetele de supraveghiere nu discută serios și detailat rapoartele despre reviziuni, prin aceasta nu numai că lucrează contra intereselor propriilor lor institute, dar fac nedreptate chiar și revizorilor-experti. Cei mai mulți zic: a fost revizorul-expert, a subscris bilanțul, prin urmare totul e în ordine. Faptul acesta însă nu scutește pe direcțiuni și comitete a se ocupa de rapoartele revizorilor. Bilanțul poate fi real și solid, fără însă ca administrația să fie absolut inexceptionabilă. Mici defecte, la aparență neesențiale, observate de revizor, dacă nu se delătură, pot cauza mai târziu năcazuri, pentru cari nu poate fi făcut responsabil revizorul, ci organele chemate a le delătură. Din aceste și alte motive și în prima linie, cum am zis mai sus, pentruca lucrările revizorilor să aibă rezultate, se impune ca direcțiunile și comitetele de supraveghiere să pertracteze rapoartele despre revizii.

Pertractarea rapoartelor de revizii are a se face nu numai cu seriozitate, ci și cu bună voință, ori mai bine zis, cu intențiuni bune de a ajuta, de a îndreptă. Nu e ertat, cum am accentuat în cele precedente, ca rapoartele revizorilor să fie prilej de frecări și răsbunări personale. Observările, cari se fac de un revizor, întrucât se referă la activitatea sau lucrările unei persoane — nu se fac contra persoanei respective. Se fac pentru interesele institutului, iar acestea cer, ca orice îndreptare să urmeze în liniște, cu bun înțeles, cu bun sfârșit. Altcum mai mult se strică, decât se ajută.

În sfârșit observăm, că după părerea noastră reviziile revizorilor experti au a se face fără asistența direcțiunilor și comitetelor de supraveghiere. Activitatea acestora din urmă încă trebuie să fie controlată de revizori, ceea ce se poate face mai ușor, dacă organele numite nu sunt de față. Cel mult revizorul își poate lua informațiuni dela aceste organe. În schimb și aceste organe pot cere lămuriri privitoare la observările și propunerile cuprinse în rapoartele revizorilor experti. În această ordine de idei aprobăm părerea, că după terminarea reviziei, revizorul să țină o conferință cu membrii comitetului de supraveghiere pentru informațiuni și lămuriri reciproce.

Pentru a avea garanție, cumcă rapoartele revizorilor s'au pertractat în ședințele direcțiunii și comitetelor de supraveghere ale institutelor revidate, ar fi bine, dacă hotărârile aduse din aceste prilejuri, s'ar comunica și direcțiunii «Solidarității». În chipul acesta s'ar putea controla mai bine efectele și rezultatele reviziilor.

Falimentele de stat.

După știrile apărute în presa mondială guvernul maximaliștilor, cari de prezent sunt deținătorii puterii în Rusia, ar avea intenția să anuleze toate împrumuturile de stat ale Rusiei. Știrea n'a surprins lumea financiară, știut fiind că deja de mai multă vreme dobânzile împrumuturilor de stat rusești, chiar și cele plasate în țările aliate, se plătesc foarte neregulat resp. se plătesc în formă de anticipațiune din partea Băncii de Franța. Iar plata nepunctuală sau amânată a dobânzilor, resp. nerecumpărarea la timp, la scadență, a cupoanelor, este, de regulă, premergătoarea, prima treaptă a falimentului de stat.

Istoria cunoaște număroase cazuri, când statele, fie din cauză de insolvență, fie din motiv, că le-a lipsit voința de plată, au amânat ori au sistat replătirea împrumuturilor contractate sau au redus dobânzile capitalurilor împrumutate.

Sistarea plăților (a amortizărilor) sau reducerea dobânzilor poate fi definitivă sau numai temporară. Dacă reducerea dobânzilor este numai trecătoare atunci după încetarea cauzelor, cari au provocat-o, datoria se fructifică iarăși cu dobânda originală. Mai poate obveni și cazul, ca un stat ajuns în calamități financiare, să plătească dobânzile împrumuturilor sale numai în parte cu bani gata (numărar), iar pentru rest să dea creditorilor săi bani de hârtie sau obligațiuni. În felul acesta a procedat la anul 1875 Turcia, ajunsă de mai multă vreme în situația critică financiară din cauza politicii sale rele financiare.

Din împrumuturile de peste 2 $\frac{1}{2}$ miliarde franci nominal, contractate din 1854 — 1875 au fost plasate în mod productiv abia 10%. Anul 1875 s'a încheiat cu un deficit de 5 milioane. S'au contractat în continuu împrumuturi noi pentru plata dobânzilor și astfel s'au făcut continuu datorii pentru plata datoriilor, ceea ce mărît an de an deficitul. Pentru restabilirea echilibrului între venituri și cheltuieli Turcia a hotărât, la 1875, a plăti timp de 5 ani numai jumătate din dobânzi în numărar, iar cealaltă în obligațiuni de 5%. Isbucind în curând războiul s'a răscumpărat numai cuponul pe Ianuarie 1876. Cuponul pe April n'a putut fi plătit nici măcar în parte.

O reducere forțată a dobânzilor s'a făcut și în Portugalia la 1896. Budgetele acestei țări s'au încheiat mai mulți ani dearându-l cu deficite de preste 2 milioane, pentru acoperirea cărora s'au contractat împrumuturi. Pentru a-și aranja finanțele Portugalia a hotărât la 1892 să reducă dobânzile împrumuturilor sale la jumătate, în credință, că va putea satisface în felul acesta pe creditorii săi din străinătate în aur fără a influența nefavorabil cursul devizelor. Neputându-și implini nici în modul acesta obligamentele a ur matîn același an o nouă reducere a dobânzilor. Dobânzile împrumuturilor din străinătate aveau să fie reduse cu $\frac{2}{3}$, și cele ale împrumuturilor indigene cu 30%, având a se plăti, acestea din urmă, în bani de hârtie.

Sârbia ajunsă prin o politică bugetară irațională în calamități financiare a procedat la 1895 asemenea la o reducere generală a cheltuielilor sale. În conțelegere cu creditorii săi și-a convertit diversele împrumuturi de 5% într'un împrumut unitar de 4%, amortibil în 72 de ani. În schimbul reducerii dobânzilor creditorii au obținut, pe lângă garanțiile împrumuturilor vechi, garanții noi pentru siguritatea pretensiunilor lor față de statul sârbesc.

Cazurile, ca cel al Sârbiei, ca un stat solvent să încheie, pentru a preveni falimentul, cu creditorii săi un concordat sunt însă rare. De cele mai multe ori statele ajunse la insolvență, procedează în mod arbitrar și impun ele însele creditorilor lor, condițiile sub cari voiesc să-și împlinescă în viitor angajamentele. Toate statele atinse până acum de catastrofe financiare au fost state slăbite atât economic, cât și politic. Într-o astfel de stare se află acum și Rusia. Că oare ajunge-va, cu toate acestea, la realizarea planului guvernului bolșevik de a anula împrumuturile de stat este întrebare. Căci anularea împrumuturilor poate să fie și numai o armă politică cu care guvernul maximaliștilor voiește să facă efect asupra aliaților Rusiei, cari precum se știe sunt și cei mai mari creditori ai ei, Franța având plasate acolo rotund 20 miliarde franci, iar Anglia 1,100 miliarde funți sterl. (rotund 11 miliarde ruble).

Banca Austro-Ungară.

La finele săptămânii trecute Consiliul general al Băncii Austro-Ungare s'a întrunit la o ședință plenară, în care s'au prezentat socotelile suplimentare pe anii 1914—1916 și socotelile de încheiere pe anul 1917. Încheierile prezintă următoarele cifre:

	1914	1915	1916
Dividenda totală .	17.715,000—	19.095,009—	20,055,000—
Dotarea fond. de rezervă	3.040.968—	3.679,748—	3.809,217—
Dot. fond. de pens.	600,193—	734,149—	871,294—
Part. celor 2 admin. de stat la profit	17.445,388—	21.601,939—	24.485,959—

Dividenda totală a fost deci în 1914 de K 118·10 sau 8,426% de acție; în 1915 K 127·30 sau 9,093% de acție și în 1916 K 133·70 sau 9,550% de acție.

În anul 1917 profitul net, după detragerea tuturor cheltuielilor, după rezervarea unei sume de K 102.010,996— pentru acoperirea unor eventuale impozite de războiu și a sumei de K 46.153,181— detașată ca rezervă a valutei, a fost de K 46.167,418—, care se împarte cum urmează: dividenda totală K 20.100,000 sau K 134— = 9·571% de acție; dotarea fondului de pensii K 1.510,127— și participarea celor două administrații de stat la profit K 24.557,290—.

După aprobarea socotelilor de încheiere din partea Consiliului general, secretarul general Schmid a prezentat raport amănunțit asupra situației pieței internaționale de bani, din care relevăm următoarele părți mai însemnate:

În timpul dela 17 Decembrie a. tr. până la 14 crt. s'a constatat o nouă și însemnată reducere a cursului de vizelor. Și anume s'a redus cursul de vizelor Stockholm cu 68·8%, Kopenhaga cu 53·68%, Elveția cu 50·93%, Cristiania cu 44·62%, Olanda cu 41·89%, Constantinopol cu 10·37%, Sofia cu 7·09% și Berlin cu 4·77%. Urcare arată numai cursul rublelor (hârtie) de 7·87%. Cu toate acestea rublele stau cu 15·34% sub paritate.

Târgul efectelor a fost în timpul dela 18 Decembrie 1917 — 14 Ianuarie a. c. liniștit și foarte

ferm. Rentele ungare și austriace de 4%, s'au urcat cu câte $\frac{3}{4}\%$, iar primele 6 împrumuturi de războiu ungare cu 0·6%. Împrumuturile de războiu austriace au rămas aproape staționare; tot astfel rentele și împrumuturile de războiu germane. Consolele engleze arată o mică urcare. Renta franceză de 3% din contră s'a redus din nou cu $1\frac{1}{4}\%$ la 58·25. Pe lângă cursul acesta renta franceză de 3% are o rentabilitate de 5·16%, pe când rentabilitatea rentei ung. de 4%, pe lângă cursul ei de azi, este de abia de 4·70% și al rentei austriace de 5·11%.

Discontul s'a urcat în piața deschisă, în timpul dela 18 Decembrie 1917 — 14 Ianuarie 1918, în Viena, cu $\frac{1}{2}$ — $\frac{5}{8}\%$ la $2\frac{3}{4}\%$ — $2\frac{7}{8}\%$. Bani sunt ceva mai rari și se oferă pentru lombard cu $3\frac{3}{4}\%$ —4%. În Berlin discontul s'a redus cu $\frac{1}{4}$ — $\frac{5}{8}\%$ la $3\frac{3}{4}$ — $4\frac{5}{8}\%$. Bani sunt abundenți. Tot astfel este situația în London, unde discontul privat s'a redus cu $\frac{25}{32}\%$ la 4%.

Prețul metalelor nobile s'a redus din nou în piața liberă și se plătește de prezent pentru aur fin K 10,000 pro kilogram, preț, care arată față de 18 Decembrie 1917 o reducere de K 2,000— și de K 12,000— față de începutul lui Noembrie a. trecut.

Dintre băncile de emisiune din străinătate și-a urcat discontul Banca Norvegiei cu $\frac{1}{2}\%$ la 6%; băncile de emisiune italiene din contră și-au redus la cererea guvernului, discontul, în ramul escontului, dela $5\frac{1}{2}\%$ la 5%.

După luarea la cunoștință a raportului secretarului general, Consiliul general a hotărât a face pentru prima dată uz de dreptul, asigurat băncii de emisiune în statute, de a primi spre fructificare capitaluri străine. Scopul acestei măsuri este combaterea inflațiunii bancnotelor, adică a sporirii bancnotelor, a cărora circulație atinge deja uriașa sumă de 18 miliarde. Pentru a reduce aceasta uriașă circulație Banca Austro-Ungară va emite și pune în piață *bonuri de cassă cu dobândă*. În modul acesta ea va deveni intermediatoarea între stat și public, întrucât prin bonurile de cassă emise va atrage la sine bancnotele, pe cari le va scrie bon statului. Bonurile de cassă vor avea scadență de 3 resp. 6 luni și se vor emite în bucăți de minimal K 5,000—. Dobânda lor va fi între $3\frac{1}{2}\%$ și 3·6% la cele de 3 luni și 4% la cele de 6 luni și se vor putea oricând escontă la banca de emisiune, pe lângă etalonul oficial. Prin faptul că bonurile de cassă se emit în bucăți de K 5,000— minimal, ele sunt menite a absorbi, în prima linie disponibilitățile de numărare ale băncilor, firmelor și întreprinderilor; dar se contează și la disponibilitățile particularilor.

Bonurile de tezaur se vor pune în circulație, probabil la începutul lui Februarie a. c., după adunarea generală a băncii de emisiune. Un efect deosebit însă abia vor exercita aceste bonuri de tezaur asupra circulației bancnotelor. Cercurile financiare evaluează reducerea circulației de bancnote, prin mijlocul acesta, abia la 1 miliard, ceea ce la o circulație totală de 18 miliarde este de sigur un rezultat destul de modest.

Un ecou la reorganizarea „Solidarității”¹

Cei puțini, cari urmăresc cu interes vieța și activitatea însoțirii băncilor noastre, s'au putut convinge, că această instituțiune este o necesitate imperativă în vieța noastră financiară și economică. A insista asupra foloaselor reale ale «Solidarității» e de prisos. Cu mijloacele ce i-a stat la dispozițiune, a făcut mult.

După o experiență de zece ani, cei dela conducerea «Solidarității» dejă ne pun în vedere o reorganizare a acestei instituțiuni. Gândul acesta bun trebuie să ne înveselească pe toți, fiindcă orice reorganizare involvă în sine progres. — Înțelepciunea în conducere se relevază în potrivirea instituțiunii spiritalului timpului. — Angajarea de puteri nouă de muncă, cari să se dedice exclusiv scopurilor «Solidarității», este o garanță sigură pentru viitor. — Biroul de informațiuni și comisii, e o veche dorință a întreprinderilor comerciale românești. Fără un birou de informație, care să aibă legături cu firmele cele mai solide, nici nu ne putem gândi la o dezvoltare sănătoasă pe tărâmul comercial și economic. — Ne place a crede, că cei în drept vor stăruii din puteri, ca acest lucru să se înfăptuească cât mai în grabă, și cercul lui de activitate să nu se mărginească numai la chestiuni financiare și economice, ci să îmbrățișeze și negoțul și industria. — În felul acesta biroul ar face cele mai prețioase servicii reuniunilor noastre de consum, însoțirilor comerciale de orice fel precum și particularilor cu îndeletniciri neguțătorești.

Fiind vorba de reorganizare, e bine ca și din afară să se dea expresiune unor dorințe, de cari să se țină seamă la reorganizarea contemplată; numai prin o împreună conlucrare și prin destăinuirea tuturor lipsurilor activității noastre financiare și economice, vom ajunge să înfăptuim o astfel de instituțiune, care să fie în viitorul apropiat călăuza și îndrumătoarea vietei noastre economice financiare.

Voim să insistăm asupra chestiunii reviziilor. Bunul nume și increderea din afară la băncile noastre se poate menține numai prin un control sever. Controlul obicinuit la băncile noastre îl exerciază comitetele de supraveghiere. Aceste comitete la multe bănci sunt alcătuite din persoane cu puțină pregătire de specialiști. Astfel controlul lor poate fi supus critice și poate că la unele bănci să se reducă la un simplu control a pozițiilor din bilanț cu maestru în baza căreia urmează subscrierea bilanțului. O revizuire sistematică se face mai rar. Asociația băncilor noastre de o serie de ani trimite revizori experți, cari cu prilejul adunărilor generale ale «Solidarității» țin conferințe, în cari fac raport despre cele experiate. Noi, oamenii de provincie, cari facem parte din comitetele de revizuire la băncile noastre — nu cunoaștem felul cum procedează revizorii experți ai «Solidarității». — Tot ce știm este: că bilanțul, ce ni se prezintă la revizuire, poartă semnătura unui revizor expert, dar, ce a experiat la revizuire aceea e o taină a directorului executiv.²

¹ Articol extern, primit dela un membru din comitetul de supraveghiere dela o bancă de ale noastre.

² Conform regulamentului pentru revizorii experți, raportul revizorului e a se înainta direcțiunii institutului revidat. Prin urmare direcțiunea și comitetul de supraveghiere al respectivului institut, îl pot vedea și pertracta. (Nota Red.)

Dacă e permis să ne spunem și noi părerea, am crede, că revizorul expert, după terminarea revizuirii să nu conferească numai cu directorul institutului, unde face revizuire, ci să țină o consfătuire și cu consiliul de supraveghiere, unde să ia informațiuni directe de felul cum exerciază controlul comitetul și să-i dea îndrumări, dacă nu e în clar cu îndatoririle, ce li-a primit.

În chipul acesta credem, că controlul extern ar ajunge la rezultate mai pozitive. Comitetul de supraveghiere ar fi lămurit în eventualele nedumeriri, și controlul extern s'ar completa mai norocos prin contactul direct cu comitetul de revizuire.

CRONICĂ.

Cursul devizelor.

Centrala pentru devize din Budapesta publică cu data de 22 crt. următoarele cursuri:

	Bani	Marfa
Amsterdam . . .	K 325.—	K 326.—
Berlin	„ 150.—	„ 150:30
Sofia	„ 125.—	„ 126:50
Zürich	„ 168:50	„ 169:50
Cristiania	„ 245.—	„ 246.—
Copenhaga	„ 231.—	„ 232.—
Stockholm	„ 249.—	„ 250.—
Constantinopole .	„ 28:25	„ 29.—
Marce hârtie . . .	„ 149:90	„ 150:30
Lei	„ 112.—	„ 113.—
Leva	„ 124:50	„ 126.—
Ruble hârtie à 100	„ 210.—	„ 220.—
Franci elvețieni .	„ 168.—	„ 170.—
Lira italiană . . .	„ 90.—	„ 95.—
Lira turcească . .	„ 27:50	„ 28:25

Cursurile publicate de Centrala devizelor din Viena sunt identice cu cursurile de mai sus.

Protocolul firmelor. «Frățietatea» însoțire de credit și economii în Fejerd anunță repășirea din direcțiune a Dlui G. Cosma și alegerea Dlui Ioan Crăciunescu.

«Insoțirea de credit din Sâmbăta-superoară» anunță repășirea membrilor din direcțiune: Nicolae Vlăgărea Vasile Bucelea și Pantilimon Strezea, în locul cărora au fost aleși: Toma Vuțiu, Nicolae Cornilă și Miron Ganea.

«Lăpușana» Institut de credit și economii, Lăpuș anunță repășirea membrului direcțiunii Vasile Duma, în locul căruia a fost ales Dl Dr. Gavril Buzura.

«Muscelul» bancă populară, ca însoțire anunță repășirea membrilor din direcțiune: Nicolae Gabor, Spiridon Ternovean și Gregoriu Manoilă, în locul cărora au fost aleși: Iosif Popa Nistor, Ioan Bălăscău și Spiridon G. Bobinca.

Sumarul:

O lămurire la chestiunea reviziilor. — Falimentele de stat. — Banca Austro-Ungară. — Un ecou la reorganizarea „Solidarității”. — Cronică: Cursul devizelor. Protocolul firmelor.

„STEUA”,

institut de economii și credit, societate pe acții în Petre. | takaré- és hitelintézet részvénytársaság, Petrén.

CONVOACARE.

Domnii acționari ai institutului de credit și economii societate pe acții «Steua» sunt invitați la

a XX-a adunare generală ordinară,

care se va ține în Petre la 21 Februarie st. n. a. c., după amiaza la 3 ore, în localul institutului.

Ordinea de zi:

1. Raportul direcțiunii despre anul de gestiune 1917.
2. Raportul comitetului de supraveghiere.
3. Revidarea bilanțului și contul perdere și profit.
4. Stabilirea dividendei, împărțirea profitului curat și darea absoluturilor.
5. Alegerea unui membru în direcțiune.
6. Eventuale propuneri.

Domnii acționari cari doresc a participa la adunarea generală sunt invitați, în sensul statutelor noastre. a-și depune acțiunile la casa institutului nostru, eventual la institutetele «Albina» Sibiu, «Lucafăru» Verșej și «Sentinela» Satul nou.

Petre, la 11 Ianuarie 1918.

Direcțiunea.

MEGHIVÓ.

«Steua» takaré- és hitelintézet részvénytársaság által február hó 21 napján, délután 3 órakor hivatalos helyiségében Petrén tartandó

a XX-ik rendes közgyűlésre

a részvényesek ezennel meghivatnak.

Napirend:

1. Az igazgatóság jelentése az 1917. üzletévre.
2. A felügyelő bizottság jelentése.
3. A mérleg- veszteség és nyereség-számlák megvizsgálása.
4. Az osztalék megállapítása a tiszta nyereség felosztása.
5. Egy igazgatósági tag megválasztása.
6. Esetleges indítványok.

Azon részvényesek, kik a közgyűlésen résztvenni ohajtanak, fel vannak kérve alapszabályaink értelmében, részvényeiket az intézet pénztáránál vagy a nagyszobeni «Albina» a verseczi «Lucafăru» a revaujfalusi «Sentinela» intézeteknél letenni.

Petre, 1918. évi január hó 11-én.

Az igazgatóság.

Activa — Vagyon.

Bilanț cu 31 Dec. 1917. — Mérleg-számla 1917. dec. 31-én.

Pasiva — Teher.

	K	f		K	f
Cassa în număr — Pénzkészlet	47,980	62	Capital societar — Részvénytőke	200,000	—
Bon în Giro-Conto la Banca A.-Ung. — Követel. az Osztrák-Magyar-Bank Giroszámláján	558	06	Fond de rezervă — Tartalék	71,894	07
Bon la alte bănci — Követ. más intézet.	16,850	45	Fond de penziune — Nyugdíjalap	6,758	35
Cambii — Váltók	203,751	—	Fond iub. «I. Neagoe» — Jubilársalap (Neagoe Joanichie)	1,770	—
Imprumuturi ipototecare — Jelzálog kölcsönök	176,796	—	Dep. spre fructif. — Betétek	499,122	36
Efecte publice de stat — Állam-értékp.	150,599	—	Dividende neridicate — Fel nem vett osztalék	259	—
Acții not. la bursă — Tőzsd. jegy. részv.	46,685	—	Int. transitoare anticipate — Átmeneti kamatok	9,165	—
Acții dela div. bănci — Különb. b. részv.	40,100	—	Div. conturi creditoare — Különb. hitel. számlák	3,383	19
Cent. Bănc. — Bef. a P.-int. Közp. j. ü. r.	1,200	—	Profit curat — Tiszta nyereség	19,656	75
Lozuri — Sorsjegyek	200	—			
Realități — Ingatlanok	23,600	—			
Depoziterii proprii — Saját betétek	103,688	59			
	812,008	72		812,008	72

Debit — Tartozik.

Contul Profit și Perdere. — Nyereség- és Veszteség-számla.

Credit — Követel.

	K	f		K	f
Interese: de depuneri — Kamatok betétek után	23,237	29	Interese: de escompt — Kamatok: váltók után	23,482	70
Spese: Salare — Költs.: tiszti fizetések	9,959	88	hipotecare — jelzálog kölcsönök után	23,224	70
Relut de cvartir — Lakbér	880	08	dela efecte — értékpapírok után	10,015	—
Adaus de scump. — Drágasági pótlék	1,212	—	dela dep. proprii — saját betétek	5,742	07
Porto, reg. și tip. — Porto könyvek nyomtatványok	1,960	76			
Dare: directă și comunală — Adó: állami és községi	2,677	78			
după int. de dep. — betét. kam. után	2,323	73			
Chirie — Házbér	400	—			
Percentuațiuni — Bélyegilleték	156	20			
Profit curat — Tiszta nyereség	19,656	75			
	62,464	47		62,464	47

Petre, la 31 Decembrie 1917. — Petre, 1917. évi december hó 31-én.

Ioanichie Neagoe m. p., dir.-exec. — vezérigazgató.

Liviu Popescu m. p., prim-contabil — főkönyvelő.

MEMBRI DIRECȚIUNII: — AZ IGAZGATÓSÁGI TAGOK:

Dr. Alexandru Andressi m. p.

Trifu Jifcu m. p.

George Farca m. p.

Simion Jifcu m. p.

Subsemnații membri ai comitetului de supraveghiere am examinat conturile Bilanț, Perdere și Profit și le-am aflat în deplină concordanță cu registrele principale și auxiliare. — Alulirottak mint felügyelő bizottságnak tagjai a Mérleg-, Veszteség- és Nyereség-számlákat megvizsgáltuk és azokat a fő- és segédkönyvekkel megfelelőeknek találtuk.

Petre, la 16 Ianuarie 1918. — Petre, 1918. évi január hó 16-án.

Petru Stoica m. p., preș. — elnök.

Aureliu Popoviciu m. p.

Pavel Crăciun m. p.

Iosif Pod m. p.

Trifu Zaria m. p.

„STEAUA“, institut de economii și credit societate pe acții în Petre.

Propunerea Direcțiunii asupra împărțirii profitului curat pro 1917.

a) 5% dividenda acționarilor	---	Cor.	10,000—
b) 15% fondului de rezervă	---	„	2,600—
c) 6% tantiemă membrilor direcțiunii	---	„	1,000—
d) 3% tantiemă directorului executiv	---	„	500—
e) 3% tant. membrilor com. de suprav.	---	„	500—
f) 4% tantiemă funcționarilor	---	„	600—
g) 2% fondului de penziune	---	„	300—
h) 2% supradividendă	---	„	4,000—
i) pentru scopuri filantropice	---	„	156.75
Suma Cor.			19,656.75

Direcțiunea.

Raportul comitetului de supraveghiere.

Onorată adunare generală!

Făcându-ne datoria de control conform legii comerciale și statutelor în cursul anului 1917, am aflat în ordine atât cassa cât și registrele institutului; bilanțul prezent l-am confrontat cu registrele principale și auxiliare, pe baza cărei confruntări întărim cele spuse în raportul direcțiunii, referitoare la împărțirea profitului curat de Cor. 19,656.75.

În fine Vă rugăm ca atât direcțiunii cât și nouă să binevoiiți a ne da absolutorul pentru gestiunea anului 1917.

Petre, la 16 Ianuarie 1918.

Petru Stoica m. p., preș.

Aurel Popoviciu m. p.

P. Crăciun m. p. T. Zaria m. p. I. Pod m. p.

Az igazgatóság indítványa az 1917. évi tiszta nyereség felosztása fölött.

a) 5% osztalék a részvényeseknek	---	Kor.	10,000—
b) 15% a tartalékalap javára	---	„	2,600—
c) 6% jutalék az igazgat. tagoknak	---	„	1,000—
d) 3% jutalék a vezérigazgatónak	---	„	500—
e) 3% jutalék a felügyelő bizottság tag.	---	„	500—
f) 4% jutalék a tisztviselőknak	---	„	600—
g) 2% a nyugdíjalap javára	---	„	300—
h) 2% pótosztalék	---	„	4,000—
i) jótékonycélokra	---	„	156.75
Összesen Kor.			19,656.75

Az igazgatóság.

A felügyelő bizottság jelentése.

Tisztelt közgyűlés!

A törvény és alapszabályok által kötelességünkkel tett ellenőrzést és felügyeletet a lefolyt 1917-ik üzletévben kellő képen gyakorolván, az intézet könyveit és pénztárát mindenkor rendben találtuk, a beterjesztett zárszámadást az intézet könyveivel összehasonlítottuk mely megvizsgálás alapján az igazgatóság jelentésbe foglaltakat részünkről is megerősíthetjük és annak a 19,656.75 kor. tiszta nyereség hováfordítása vonatkozó indítványát elfogadásra ajánljuk.

Végül kérjük a t. közgyűlést úgy nekünk valamint az igazgatóságnak a lefolyt évre a felmentvényt megadni kegyeskedjék.

Petre, 1918. évi január hó 16-án.

Stoica Péter s. k., elnök.

Popoviciu Aurel s. k.

Crăciun P. s. k. Zaria T. s. k. Pod I. s. k.

„GRĂNIȚERUL“,

institut de credit și economii, societate pe acții H.-Dobra.   takaré- és hitelintézet mint részvénytársaság, H.-Dobrán.

CONVOCARE.

Domnii acționari ai institutului de credit și economii «Grănițerul» ca soc. pe acții, în virtutea §-ului 15 din statute se invită la

a XVIII-a adunare generală ordinară,

ce se va ține în Dobra, la 24 Februarie n. 1918, la 2 ore d. a., în localul institutului.

Obiectele puse la ordinea zilei sunt:

1. Deschiderea adunării generale, numirea notarului și a doi scrutinători, cari au să verifice și procesul verbal.
2. Raportul Direcțiunii, Bilanțul anual și Raportul comitetului de supraveghiere.
3. Darea absoluturului membrilor în direcțiune și în comitetul de supraveghiere.
4. Distribuirea profitului curat, realizat cu finea anului.
5. Alegerea a doi membri în direcțiune.
6. Eventuale propuneri în sensul §-ului 26 din statute.

P. T. acționari, cari voesc a participa la adunarea generală, să binevoiască a-și depune acțiunile, conform §-ului 16 din statute, cel mult până în 23 Februarie st. n. 1918, la cassa societății ori a filialelor, sau la cassa altor institute, cari sunt membre la «Solidaritatea».

Dobra, din ședința plenară a direcțiunii și a comitetului de supraveghiere, ținută la 20 Ianuarie 1918.

Direcțiunea.

MEGHIVÓ.

A «Grănițerul» takaré- és hitelintézet mint részvénytársaság részvényesei az alapszabályok 15. §-a értelmében meghívotnak

a XVIII-ik rendes közgyűlésre,

mely 1918. évi február hó 24-én, délután 2 órakor, Hunyadobrán, az intézet helyiségében fog megtartatni.

Tárgysorozat:

1. A közgyűlés megnyitása, jegyző és két bizalmi férfi ki-nevezése, kik a jegyzőkönyvet is hitelesítik.
2. Az igazgatóság évi jelentése, az évi mérleg számla és a felügyelőbizottság jelentése.
3. Az igazgatóság és a felügyelőbizottság felmentése iránti javaslat.
4. A nyereség felosztása iránti javaslat.
5. Két igazgatósági tagnak a megválasztása.
6. Esetleges indítványok tárgyalása az alapszabályok 26. §-a értelmében.

T. c. részvényesek, kik a közgyűlésen résztvenni szándékoznak, felkértemek, hogy az alapszabályok 16. §-a értelmében részvényeiket folyó év február hó 23-ig intézetünk pénztáránál letétmenyezzék, vagy akár más intézeteknél is, melyek a «Solidaritátea» szövetségnek tagjai.

Hunyadobrán, 1918. január hó 20-án.

Az igazgatóság.

„CORDIANA”, institut de credit și de economii, societate pe acții în Fofeldea.

CONVOCARE.

Domnii acționari ai institutului de credit și de economii «Cordiana», societate pe acții, se invită, conform §§-ilor 19 și 20 ai statutelor societății la

a XX-a adunare generală ordinară,

care se va ține în Fofeldea (localul institutului), *Duminecă, 10 Martie st. n. 1918, după amiază la 1 oră.*

Obiectele:

1. Raportul anual al direcțiunii, Bilanțul anului de gestiune 1917 și raportul comitetului de supraveghiere.
2. Distribuirea profitului realizat conform bilanțului.
3. Alegerea a 2 membri în direcțiune cu mandat pe 5 ani.
4. Fixarea marcelor de prezență pentru membri direcțiunii.

Domnii acționari, cari în sensul §-ilor 22, 23 și 24 din statutele societății voesc să participe la adunare în persoană sau prin plenipotențiați, sunt rugați a-și depune acțiunile și eventual dovezile de plenipotență cel mult până Vineri, în 8 Martie n. a. c., la 6 ore p. m., la cassa institutului în Fofeldea, la institutul de credit și economii «Albina» în Sibiu, «Filiala Albina» în Brașov, sau la «Cassa de păstrare» în Săliște.

Fofeldea, la 19 Ianuarie 1918.

Direcțiunea.

Activa — Vagyon.	Contul Bilanț la 31 Dec. 1917. — Mérleg-számla 1917. dec. 31-én.	Pasiva — Teher.	
	K f	K f	
Cassa — Készpénz	19,400.91	Capital societar — Részvénytőke	120,000.—
Cambii de bancă — Bank váltók	241,195.—	Fond de rezervă — Tartalékalap	59,500.—
Imprumut hip. — Jelzálog kölcsönök	47,100.—	Fond special de rez. — Rendkívüli tartalékalap	4,980.—
Credite de Cont-curent — Folyó számla	77,928.—	Fond de pensiuini — Nyugdíjalap	12,200.—
Efecte — Értékpapírok (Hadi kölcsön)	173,998.22	Depuneri spre fructificare — Betétek	359,964.32
Efectele fond. de pensii — Nyugdíjalapérték papírjai	4,800.—	Creditori — Hitelezők	1,281.99
Realități — Intézeti házak	5,056.—	Dividende nerid. — Fel nem vett osztalék	584.—
Mobiliar — Felszerelés	1,100.—	Interese transitoare — Átmeneti kamatok	1,745.—
amortizare — leírás	100.—	Profit curat — Tiszta nyereség	10,222.82
	570,478.13		570,478.13

Debit — Tartozik.	Contul Profit și Perdere. — Nyereség- és Veszteség-számla.	Credit — Követel.	
	K f	K f	
<i>Interese: — Kamatok:</i>		<i>Interesere: — Kamatok:</i>	
pentru dep. spre fruct. — betéti kam.	12,227.26	dela cambii de bancă — leszámított váltók után	19,611.14
<i>Spese: — Költségek:</i>		dela imprum. hip. și pe oblig. — jelzálogos kölcsönök után	4,838.02
porto, tip., diverse — postadíj nyomtatványok, különféle	2,184.20	dela efecte — értékpapír után	4,618.—
salare — fizetések	5,050.—	pentru credite de Cont-curent — folyó számla	4,103.22
marce de prez. — jelenléti díjak	102.—	Chirie — Házbér	1,000.—
chirie — házbér	800.—	Proviziuni — Jutalékok	1,407.45
<i>Contribuțiune: — Adó:</i>			
directă și arunc. com. — egyenes, ut és megyei adó	3,668.83		
10% după interese de depuneri			
10% betéti kamatok után	1,222.72		
amortizare din mobiliar — a lelt. számlán	100.—		
Profit curat — Tiszta nyereség	10,222.82		
	35,577.83		
		35,577.83	

Fofeldea (Hóföld), la 31 Decembrie 1917.

I. Nastase m. p., contabil.

DIRECȚIUNEA:

Ioșif Lissai m. p., prezident. I. Vătășan m. p. I. Maiang m. p. Valer Stolan m. p. T. Sava m. p.

I. Precup m. p.

A. Meșianu m. p.

Ioan I. Lăpădatu m. p.,
revizorul expert al „Solidarității”.

Examinând conturile prezente le-am aflat exacte.

Fofeldea (Hóföld), la 19 Ianuarie 1918.

COMITETUL DE SUPRAVEGHIARE:

Ioan Comșia m. p. Andreiu Teașiu m. p. Ioan Popa m. p. Vasile Precup m. p. Petru Stoica m. p.

Raportul comitetului de supraveghiere.

Onorată adunare generală!

Subsemnatul comitet de supraveghiere am examinat în cursul anului trecut cărțile și valorile institutului «Cordiana» din Fofeldea cum și ale Filialei din Agnita, și am aflat cea mai bună ordine.

Bilanțul anual și contul Perderi și Profite pe anul de gestiune 1917, le-am examinat și le-am aflat în deplină ordine și în consonanță cu registrele principale și auxiliare ale institutului.

Deci Vă propunem a da absolutor direcțiunii și subsemnatului comitet pentru anul de gestiune 1917.

În privința împărțirii profitului curat ne alăturăm întru toate la propunerile direcțiunii.

Fofeldea, la 23 Ianuarie 1918.

Ioan Comșia m. p. Andreiu Teașiu m. p. Ioan Popa m. p. Vasile Precup m. p. Petru Stoica m. p.

Proprietar și editor: Ioan I. Lăpădatu.

Tiparul Tipografiei arhidiecezane în Sibiu.